

בתי המשפט

עת"מ 822/02		בית המשפט המחוזי בירושלים	
		בשבתו כבית משפט לעניינים מינהליים	
01/09/2003		כבוד השופט יהונתן עדיאל	בפני:

בעניין:

1. לינה גושה
2. מליחה גושה
3. מירוות גושה
4. חאתם גושה

העותרים

ע"י ב"כ עו"ד פתחי פרהוד ואח'

- נ ג ד -

1. מנהל הלשכה האזורית למנהל אוכלוסין

2. שר הפנים

המשיבים

ע"י ב"כ עו"ד מפרקליטות מחוז ירושלים

פסק דין

1. העותרת 1 (להלן - העותרת) הנה תושבת קבע בישראל. מאז לידתה מתגוררת העותרת, לטענתה, בירושלים, "ומעולם לא העתיקה מקום מגוריה מחוץ לירושלים". בשנת 1991 או בסמוך לכך נישאה העותרת לתושב שטחים, מוחמד גושה, ובני הזוג החלו, לטענת העותרים, להתגורר בבית השייך להורי העותרת בעיר העתיקה בירושלים. כאמור בעתירה, "העותרת ובן זוגה המשיכו בחייהם כרגיל ונולדו להם שלושת ילדיהם הגדולים" (העותרים 2-4). בשלב כלשהו, נטען בעתירה, "העותרת ובני משפחתה היו צריכים לעבור לדירת מגורים יותר גדולה מאחר ומשפחתם גדלה, מסיבה זו שכרו בני המשפחה דירה בשכונת כפר עקב ועברו להתגורר בה".

2. מתגובת המשיבים, שלא נתמכה בתצהיר, עולים הנתונים הבאים:

בשנת 1995 הגישה העותרת בקשה לאיחוד משפחות עבור בעלה ועבור ילדיהם, העותרים 2-4 (להלן - העותרים או הילדים).

ביום 3.11.97 נדחתה הבקשה, לאחר שדרישה להמצאת מסמכים של לשכת מינהל האוכלוסין במשרד הפנים לא נענתה.

העותרת ערערה על ההחלטה וצירפה מסמכים כנדרש.

ביום 18.12.97 נדחתה הבקשה פעם נוספת. זאת, בהתבסס על ממצאי חקירה של המוסד לביטוח לאומי, לפיהם העותרת התגוררה מיום נישואיה בכאמל-אל בירה, וכן משום שהכתובת הרשומה בתעודת הלידה של העותרים 2-3, הייתה אף היא "אל בירה".

בשנת 1998 נרשמו העותרים (הילדים) במרשם האוכלוסין של יהודה ושומרון.

לטענת העותרים, רישום זה נעשה לאחר שסורבה בקשתם של העותרת ובן זוגה לאיחוד משפחות ומאחר שבכל המוסדות הרשמיים (בתי ספר) ביקשו תעודות לידה עם מספרי זהות. לצורך הרישום, טוענים העותרים, הם לא נדרשו "להוכיח כלום".

בהקשר האחרון יצוין, כי על פי הוראות הדין החלות בשטחים, מאחר והעותרת אינה תושבת האזור, רישום הילדים באזור יכול היה להתבצע רק אם אחד ההורים הוא תושב האזור, והילד עצמו גם הוא תושב האזור. כך עולה מסעיף 11(א) לצו מס' 297:

"מי שלא מלאו לו 18 שנה רשאי להירשם במרשם האוכלוסין -

(א) אם שני הוריו הם תושבים;

(ב) אם אחד מהוריו הוא תושב ובלבד שהונח להנחת דעתה של הרשות המוסמכת, כי מקום מגוריו הקבוע הוא באזור".

ביום 1.3.01 הגישה העותרת בקשה לרישום ילדיה כתושבים במרשם האוכלוסין בישראל. הבקשה נדחתה על ידי הלשכה האזורית למינהל אוכלוסין ירושלים (מזרח) במכתב מיום 31.7.02, "מאחר ושלושתם [הילדים] רשומים ברשומה של האזור". "רישומם [של העותרים] במרשם הישראלי", נאמר במכתב, "יידון במסגרת בקשה לאחמ"ש לאביהם".

בינתיים התקבלה החלטת ממשלה 1813 ובעקבותיה חוק: **האזרחות והכניסה לישראל** (הוראת שעה), התשס"ג-2003. לטענת המשיבים, החלטה זו מונעת קבלת בקשות חדשות למתן רישיון ישיבה בישראל, והיא חלה גם על הבקשה לרישומם של העותרים כתושבים במרשם האוכלוסין בישראל.

1. טענת העותרים היא, כי ילדי העותרת זכאים להירשם כתושבים במינהל האוכלוסין בישראל וכי ולא ניתן להתנות את הרישום בבקשה לאיחוד משפחות. הם מבססים טענה זו על תקנה 12 לתקנות הכניסה לישראל, תשל"ד-1974, אשר קובעת:

"ילד שנולד בישראל ולא חל עליו סעיף 4 לחוק השבות, תש"י-1950, יהיה מעמדו בישראל כמעמד הוריו. לא היה להוריו מעמד אחד, יקבל הילד את המעמד של אביו או אפוטרופסו זולת אם ההורה השני מתנגד בכתב לכך. התנגד ההורה השני, יקבל הילד את המעמד של אחד מהוריו, כפי שיקבע השר".

2. המשיבים טוענים, ראשית, כי עניינה של תקנה 12 לתקנות הכניסה לישראל ברכישת מעמד ולא ברישום דקלרטיבי של מעמד שכבר נרכש. כך עולה, לגישתם, ממיקומה של התקנה בתקנות הכניסה לישראל, ולא במסגרת חוק מרשם האוכלוסין, תש"י – 1950. מכאן יש ללמוד, אליבא המשיבים, על אופיו המהותי של ההליך המוסדר במסגרתה של התקנה, שעניינו רכישת מעמד בישראל, להבדיל מרישום דקלרטיבי של מי שכבר רכש מעמד המוסדר בחוק מרשם האוכלוסין והתקנות שהתקנו מכוחו.

שנית, טוענים המשיבים, תקנה 12 לתקנות הכניסה לישראל נועדה להסדיר רכישת מעמד בישראל מייד עם הלידה, והיא אינה חלה על מי שלא נרשם במרשם האוכלוסין בישראל מייד לאחר לידתו.

שלישית, ועיקר, לטענתם, התקנה, כמו חוק הכניסה לישראל עצמו, לא נועדה להקנות לילד זכות ישיבת קבע בישראל רק מכוח לידתו בישראל, ומה שקובע לעניין זה הוא מרכז חייו של הילד בפועל. מכאן, לשיטתם, שאם מרכז חייו של הילד נמצא מחוץ לישראל, התקנה אינה מקנה לו זכות ישיבת קבע בישראל רק משום שנולד בה, גם אם אחד מהוריו הוא תושב ישראל.

מקל וחומר, טוענים המשיבים, לא ניתן לרשום את הילדים מכוח תקנה זו במרשם האוכלוסין בישראל, כאשר מרכז חייהם אינו בישראל והם כבר נרשמו במרשם האוכלוסין באזור.

אשר למעמדם של הילדים בפועל, טוענים המשיבים, כי בעבר נקבע, עד נדחתה בקשתה של העותרת לאיחוד משפחות עבור בעלה ועבור העותרים, כי העותרים מתגוררים באזור. גם כיום טוענים המשיבים, "ניתן להניח ... כי מרכז חייהם [של הילדים] הנו באזור, יחד עם אביהם, ומתן המעמד צריך להיעשות במסגרת של בקשת איחוד משפחות, ולא במסגרת בקשה לרישום בתעודת הזהות".

אולם, מוסיפים המשיבים וטוענים, לאור החלטת הממשלה 1813, לא ניתן להגיש, מאז 12.5.02, בקשות חדשות למתן אשרות ישיבה בישראל. החלטה זו חלה, לטענת המשיבים, גם על הבקשה לרישום העותרים.

3. עמדתם של המשיבים נתמכת באופן חלקי, בפסק הדין בבג"צ 979/99 פבאלואיה קרלו נ' שר הפנים, (טרם פורסם). באותו פסק-דין נקבע, כי תקנות הכניסה לישראל אינן מכירות בזכות ישיבה בארץ מכוח לידה:

"את תקנה 12 יש לפרש באופן התואם את דבר החקיקה הראשי מכוחו הותקנה ועולה בקנה אחד עם התכלית העומדת בבסיסה.

...

מעיון בהוראותיו השונות של חוק הכניסה לישראל עולה כי אין הוא קובע זכות לישיבת קבע בישראל מ'כוח לידה' ... . בהעדר הוראת חוק הקובעת זכות לישיבת קבע מכוח לידה, מי שנולד בישראל ואיננו אזרח ישראל על-פי הוראות חוק האזרחות, ישיבתו בישראל תהיה על פי אחד מסוגי הרישיונות המפורטים בחוק הכניסה לישראל, הניתנים לפי שיקול דעתו של שר הפנים. הנחת המוצא לדיונו היא הקביעה כי המחוקק אינו מכיר בזכות ישיבה בארץ "מכוח לידה" (בכפוף להוראות חוק האזרחות); בהתאם לכך עלינו לפרש את תקנה 12 כאשר הותקנה בגדר סמכותו של שר הפנים להתקין תקנות לביצוע חוק הכניסה לישראל. על-פי הפרשנות המוצעת על-ידי העותרים, ילד שנולד בישראל, יזכה למעמד בה בהתאם למעמד לו זכה אחד מהוריו, ללא קשר להתפתחויות שחלו במהלך חייו של הילד, כגון - עזיבתו את ישראל או אי הימצאותו עם ההורה שזכה למעמד בישראל. פרשנות זו שמה את הדגש על עצם הלידה בישראל, וגוזרת ממנה זכויות מהותיות הנמשכות על פני ציר הזמן. היא אינה מתיישבת עם התפיסה כי המחוקק איננו רואה בעצם הלידה בישראל בסיס לקבלת זכות לישיבת קבע בה".

(סעיף 2 לפסק הדין).

4. מכאן, שהשאלה המרכזית בעתירה זו היא האם העותרים הנם תושבי האזור או תושבי ישראל. אם יש לראותם כתושבי האזור, כי אז, בעובדת לידתם בישראל, כשלעצמה, אין כדי להקנות להם זכות להירשם כתושבי ישראל במרשם האוכלוסין. אם, לעומת זה, הם אינם תושבי האזור ומרכז חייהם נמצא בישראל, כי אז, בכפוף לטענותיהם האחרות של המשיבים, תקנה 12 עשויה לזכות את העותרים, עקב לידתם בישראל כאשר אחד מהוריהם (העותרת) הוא תושב ישראל (ובכפוף לשיקול דעתו של שר הפנים), להירשם במרשם האוכלוסין כתושבי ישראל.

5. מסקנה זו מייתרת את הדיון בשאלת מהותה של תקנה 12 - אם היא תקנה דקלרטיבית המצהירה על מעמד, או שפועלה הוא קונסטטיטויבי, שאז יש לראות ברישום משום מתן רישיון לישיבה בישראל, מה שלא ניתן להיעשות כיום לאור הוראותיו של חוק האזרחות והכניסה לישראל. שהרי אם יש לראות בעותרים כמי שמרכז חייהם נמצא בישראל, כי אז הם זכאים לרישום מכוח תקנה 12 גם אם יש לראות ברישום כמתן רישיון ישיבה. חוק האזרחות והכניסה לישראל לא יעמוד במקרה כזה לרועץ לעותרים, שכן חוק זה חל רק על מי שהוא תושב האזור. אם מרכז חייהם של העותרים נמצא מחוץ לישראל, כי אז ניתן אמנם

לטעון שברישום יש משום הענקת מעמד. אלא שבמקרה כזה העותרים אינם זכאים, בכל מקרה, להירשם במרשם האוכלוסין הישראלי מכוח תקנה זו.

6. עניין זה מחזיר אותנו לשאלה האם העותרים הם תושבי האזור.

אין חולק על כך שהעותרים רשומים במרשם האוכלוסין באזור. על פי סעיף 1 לחוק האזרחות והכניסה לישראל (הוראת שעה), התשס"ג – 2002 (להלן חוק האזרחות והכניסה לישראל), מוגדר "תושב אזור" – לרבות מי שמתגורר באזור אף שאינו רשום במרשם האוכלוסין של האזור "...". מהוראות ריבוי זו ("לרבות") ניתן להבין שההגדרה ודאי כוללת את מי שרשום במרשם האוכלוסין באזור. אך הוראה זו אינה קובעת מה דינו של מי שרשום במרשם האוכלוסין באזור, אך בפועל אינו מתגורר באזור. היא גם אינה קובעת שהרישום יוצר חזקה שאינה ניתנת לסתירה בדבר התושבות ומרכז החיים של מי שרשום במרשם האוכלוסין באזור. גם על פי חוק מרשם האוכלוסין הישראלי (סעיף 3 לחוק), הרישום הנו בגדר ראיה לכאורה, ולא בגדר ראיה חלוטה, לנכונות הפרטים הרשומים בו. גם המשיבים אינם טוענים אחרת, שכן הם מסתפקים בטיעון ש"ניתן להניח גם כיום, כי מרכז חייהם [של העותרים] הינו באזור, יחד עם אביהם". לאור אלה, לא אחרוג מהכלל שהרישום, בהעדר הוראת חוק ספציפית (כמו, למשל, רישום לגבי מקרקעין מוסדרים על פי סעיף 125 לחוק המקרקעין, תשכ"ט - 1969) מהווה אך ראיה לכאורה בדבר נכונותו ואין בו כדי למנוע מהעותרים להוכיח שהפרטים המופעים בו אינם נכונים.

7. ממכתבה של לשכת רישום האוכלוסין מיום 31.7.02 שבו נדחתה הבקשה, עולה שהמשיבים הסתפקו בעצם רישומם של העותרים במרשם האוכלוסין באזור, כנימוק המצדיק את דחיית הבקשה ואת הדרישה להגשתה במסגרת בקשת אחמ"ש של אביהם. ממכתב זה לא עולה, שהמשיבים בדקו אם הרישום אכן משקף את המצב לאשורו בכל הנוגע למרכז החיים של העותרים. ייתכן, שהמשיבים סברו ששאלה זו, של מרכז החיים של העותרים, צריך שתיבחן במסגרת בקשה לאיחוד משפחות ולא במסגרת בקשת רישום על פי תקנה 12 לתקנות הכניסה לישראל.

אולם, לאור האמור לעיל, גישה זו אינה יכולה להתקבל. שכן, כאשר מדובר בילד שנולד בישראל ואחד מהוריו הוא תושב ישראל, קיימת בידו של הילד (בכפוף לשיקול דעתו של שר הפנים) הזכות להירשם במרשם האוכלוסין כתושב ישראל. אכן, כפי שנקבע בפסיקה, התקנה לא נועדה להקנות רישון ישיבה מכוח לידה בלבד, ועל כן ניתן לדחות בקשה כזו אם מרכז חייו של הילד אינו בישראל. אלא שלא ניתן לדחות את הבקשה בהתבסס על נימוק זה בלא לבדוק את שאלת מרכז החיים של המבקש לגופה. לא ניתן גם לדרוש לצורך כך הגשת בקשה לאחמ"ש, שכן בקשה כזו יכול שתוגש רק על ידי תושב אזור, בעוד שטענת העותרים היא שהם אינם תושבי האזור. לשון אחר, הדרישה להגשת בקשת אחמ"ש יכול שתהא פועל יוצא מהקביעה כי העותרים הם תושבי האזור. אך לא ניתן להקדים את המאוחר ולהעמיד דרישה זו בטרם נבדקה שאלת מרכז החיים של העותרים לגופה.

גם מתשובת המשיבים מסתבר ששאלת מרכז החיים של העותרים כיום לא נבדקה על ידי המשיבים. כך עולה מטענתם, לפיה "ניתן להניח (הדגשה לא במקור) גם כיום, כי מרכז חייהם [של העותרים] הינו באזור, יחד עם אביהם".

מתשובת הסירוב של הלשכה האזורית למינהל האוכלוסין מיום 31.7.02, הקובעת שבקשת הרישום תדון במסגרת בקשת אחמ"ש של אבי העותרים, מסתבר שההנחה שביסוד הסירוב הייתה שהעותרים מתגוררים יחד עם אביהם. אולם, לא ברור מדוע המשיבים מניחים כי העותרים מתגוררים עם אביהם ולא עם אמם - העותרת. ככל שהנחת המשיבים הנה שגם העותרת מתגוררת עם האב מחוץ לישראל, הנחה זו אינה עולה לכאורה בקנה אחד עם העובדה, שעליה לא חולקים גם המשיבים, שהעותרת היא תושבת ישראל. משמע, מרכז חייה בישראל, ולא באזור. תשובה זו של המשיבים מזכירה את התשובה שניתנה על ידם בבג"צ 48/89 ריינהלד עיסא נ' מנהלת הלשכה האזורית למינהל האוכלוסין מזרח ירושלים, פ"ד מג(4) 573, כי "הנחת המשיב הינה כי האישה גרה אצל בעלה". תשובה זו לא התקבלה על ידי בית המשפט העליון באותו מקרה, בהעדר תצהיר התומך בה.

יצוין, שהעותרת הצהירה בעתירתה, כי היא תושבת ירושלים וכי מעולם לא העתיקה מקום מגוריה מחוץ לירושלים". מתשובת המשיבים עולה, כי הם חולקים על כך, והם אף הזכירו החלטה קודמת שלהם מיום 18.12.97, אשר דחתה את בקשת העותרים לאיחוד משפחות בהתבסס על חקירת המוסד לביטוח לאומי, לפיה העותרת מתגוררת "מיום נישואיה בכאמל-אלבירה". אולם, עובדות אלה לא שמשו את המשיבים, כעולה ממכתבה של לשכת רישום האוכלוסין מיום 31.7.02, לדחיית הבקשה, וזו בוססה כאמור רק על רישומם של העותרים במרשם האוכלוסין באזור. יתירה מזו, טענות המשיבים בעניין זה לא נתמכו בתצהיר. זאת למרות שבהחלטה מיום 7.10.2002, נקבע שעל המשיבים להגיש תשובה לפי תקנה 10 לתקנות בתי המשפט לעניינים מנהליים (סדרי דין), התשס"א-2000.

8. עלי לציין שגם העתירה אינה חד משמעית בעניין זה. העותרים אמנם טענו כי העותרת היא תושבת ירושלים וכי מעולם לא העתיקה מקום מגוריה מחוץ לירושלים. אולם, הם לא התייחסו באופן מפורש למקום מגוריהם של הילדים, כמו גם למקום המגורים של אבי הילדים. הטענה כי בני הזוג "החלו להתגורר בבית השייך להורי העותרת בעיר העתיקה בירושלים", גם היא אינה ברורה ואינה מגלה מתי הסתיימו אותם מגורים. הוא הדבר בטענה כי "העותרת ובן זוגה המשיכו בחייהם כרגיל ונולדו להם שלושת ילדיהם הגדולים" (העותרים 4-2). מעבר לאלה, לא עולה מהעתירה בבירור האם בן זוגה של העותרת התגורר משך כל השנים יחד עם העותרת והילדים, שהרי הוא לא היה רשאי להתגורר בישראל.

9. מכל מקום, עולה מהחומר שלפני, שעניין התושבות ומרכז החיים של העותרים לא נבחן על ידי המשיבים עובר לדחיית הבקשה, ואינני רואה מקום לדון בכך, לראשונה במסגרת ההליך המשפטי.

10. הטענה הנוספת של המשיבים הנה, שתקנה 12 לתקנות הכניסה לישראל נועדה לחול רק בסמוך לאחר הלידה. פרשנות זו נלמדת, לטענת המשיבים, מלשון התקנה המגבילה את תחולתה ל"מי שנולד בישראל, ולא חל עליו סעיף 4 לחוק השבות תשי"א-1950 המסדיר רכישת מעמד בישראל מיד עם הלידה. "ללמדנו", טוענת הפרקליטות, "כי ההסדר הקבוע בתקנה 12 הנ"ל יוחל אף הוא על מי שזה אף נולד בישראל, אך מפאת אי תחולת חוק השבות לגביו לא רכש בה מעמד עם לידתו". על פי גישה זו, משלא נרשמו העותרים לאחר לידתם במרשם האוכלוסין בישראל, אין מקום להפעיל את התקנה בשלב מאוחר יותר, במיוחד במקרה כמו זה שלפנינו, שבו נעשה רישום במרשם האוכלוסין באזור.

11. לעניין זה יש להבחין בין עיתוי הגשת הבקשה לבין העובדות עליהן היא נסמכת.

שני הנושאים עלו בפסק הדין בבג"צ 979/99 הנ"ל, אך לא הוכרעו. גם שם טענה המדינה כי "תקנה 12 הנ"ל מוגבלת למקרים בהם נדרש משרד הפנים לקבוע מהו מעמדו של קטין אשר נולד בישראל, סמוך ללידתו. ביתר המקרים, בהם נדרש לקבוע את מעמדו של קטין בישראל במהלך חייו, טוענת המדינה כי חל נוהל משרד הפנים בדבר 'קריטריונים למתן אשרה לישיבת קבע' של זרים בישראל".

אולם, ההכרעה באותו מקרה נפלה על יסוד טעם אחר, הוא הטעם לפיו התקנה לא נועדה להקנות מעמד בישראל מכוח לידה ואם מרכז חייו של הקטין כפי שהתגבש לאחר לידתו הנו מחוץ לישראל אין בתקנה כדי להקנות לו מעמד בישראל, כך עוד הדבר לא נדרש לשם שמירה על מרקם התא המשפחתי.

12. אשר לעיתוי הגשת הבקשה, אני סבור שמגבלה זו שמבקשים המשיבים לקבוע בתקנה 12 בדרך של פרשנות אינה עולה מלשונה. לשון התקנה המדברת במי "שנולד בישראל" אמנם מגבילה את הרישום במרשם האוכלוסין רק למי שנולד בישראל (בנוסף על התנאים האחרים), אולם מכאן אין עולה שניתן לבצע את הרישום רק בסמוך לאחר הלידה. גם בפסק הדין בבג"צ 979/99 ציינה כבי' השופטת בינייש, כי הנוסח הנוכחי של התקנה לוקה בחסר, בין היתר בשל כך, שהוא "אינו נותן ביטוי ברור ומפורש למשך התקופה בה חלה התקנה מאז לידתו של הילד". מחוקק המשנה לא יישם את המלצת בית המשפט משנת 1999 בפסק הדין בבג"צ 979/99 הנ"ל, ולא קבע באופן מפורש את התקופה בה חלה התקנה, ואינני סבור שראוי לקבוע מגבלה כזו בדרך של פרשנות. מלשון התקנה גם לא עולה, שעצם קיומו של רישום במקום אחר (במקרה שלפנינו במרשם האוכלוסין באזור), גם ללא קשר לשאלה אם אותו רישום משקף נכונה את מרכז החיים של הילד, שולל את תחולתה של התקנה.

13. מכאן, שעצם העובדה שהרישום במרשם האוכלוסין בישראל מתבקש כיום, זמן ניכר לאחר לידתם של העותרים 2-4 אין בו, לבדו, כדי להכשיל את הבקשה.

14. בפסק הדין בג"צ 979/99 עלתה גם השאלה האם ניתן לסמוך את הבקשה על עובדות שהתרחשו זמן ניכר לאחר הלידה. זאת בהקשר לשינוי שהתרחש בינתיים במעמד של הוריו (כאשר אביו קיבל רישיון ישיבת קבע בישראל). שאלה זו עשויה להיות רלבנטית גם לענייננו. למשל, אם ייקבע שבעבר היה מרכז החיים של העותרים מחוץ לישראל (כפי שעולה, לטענת המשיבים, מחקירת הביטוח הלאומי), בעוד שכיום הם מתגוררים עם אמם בישראל.

בית המשפט העליון לא נדרש באותו מקרה להכריע בשאלה זו. עם זה, ציינה כב' השופטת בייניש בפסק דינה, כי "אין מקום להבחין בין מעמדו של ילד קטין לבין מעמדו של הורה המשמורן בישראל, וזאת בין אם במסגרת פרשנותה של תקנה 12 ובין אם על ידי קביעת קריטריון מתאים להנחיית שיקול הדעת המקנה לשר הפנים בחוק הכניסה לישראל". מכאן משתמע, לכאורה, שגם אירועים שהתרחשו לאחר הלידה (במקרה זה רכישת רישיון ישיבת קבע בישראל על ידי הורה של הקטין) עשוי שיובאו בחשבון לצורך הפעלתה של תקנה 12, לפחות באותם מקרים בהם הדבר נדרש כדי למנוע פיצול בין מעמדו של הילד למעמד של ההורה המשמורן.

עם זה, בשלב זה שבו המשיבים טרם נקטו עמדה לגבי מרכז חייהם של העותרים, בין כיום ובין בעבר – מאז לידתם. אינני רואה הכרח לקבוע בפסק דין זה מסמרות לגבי נושא זה, שלא הוכרע גם בבג"צ 979/99 הנ"ל.

אוסף ואציין, שגם בהקשר זה אין נפקות, לכאורה, לשאלה אם התקנה היא בגדר הוראה קונסטיטוטיובית שדינה כמתן רישיון ישיבה. שכן על פי הוראת סעיף 23(2) לחוק האזרחות והכניסה לישראל, רשאי שר הפנים לתת רישיון ישיבה בישראל, על אף האמור בסעיף 2 לחוק זה, "לשם מניעת הפרדת ילד עד גיל 12 מהורה השוהה בישראל כדין".

15. התוצאה היא שאני מבטל את החלטתם של המשיבים, הדוחה את בקשת הרישום של העותרים 2-4 במרשם האוכלוסין, ומקבל את העתירה במובן זה, שעל המשיבים לשוב ולסקול את בקשת העותרת לרישום הילדים במרשם האוכלוסין, בלא להתנות את הטיפול בבקשה זו בהגשת בקשת אחמ"ש.

16. המשיבים יישאו בהוצאות העותרים בעתירה זו, ובנוסף בשכר טרחת עו"ד בסך של 7,500 ₪ בצירוף מע"מ.

ניתן היום, ד' באלול תשס"ג (1 בספטמבר 2003), בהעדר.

המזכירות תמציא העתק פסק הדין לב"כ הצדדים.

י' עדיאל, שופט

נוסח זה כפוף לשינויי עריכה וניסוח